

*”The more people can see it,
the more impact research
can have.”*

Avointa tiedettä
rinnakkaistallentamalla
-seminaari, 22.10.2015
Informaatikko, KTM,
Marja-Leena Harjuniemi

Avoin rinnakkaistallentaminen

Etuoikeus vai pakko? Maksuista. Mahdollisuuksista. Menetelmistä.

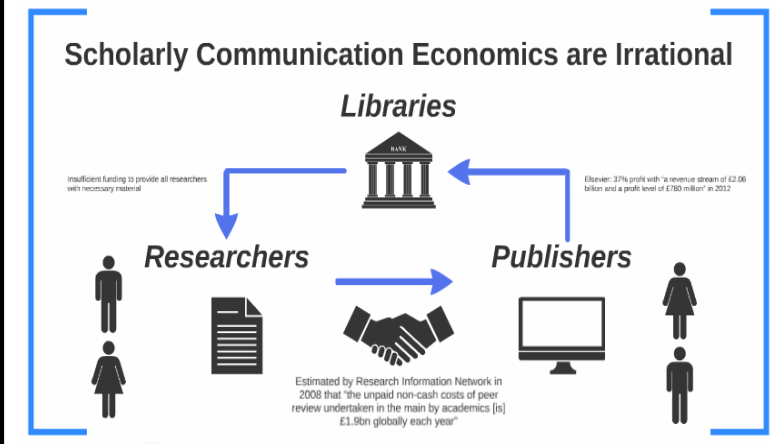
Esityksen sisältö

- Lähtökohta ja tavoitteet
- JY & ITY:n ATT-hanke
- Avoimen julkaisemisen vaihtoehdot
- Avoimuuden maksuista
- JY:n käytäntö : miten toimitaan
- Kansainvälinen katsaus
- Tulevaisuuden trendit

Tutkija tekee työn, antaa sen ilmaiseksi kustantajalle – ja kustantaja tekee voitot

1. Julkaiseminen on hidasta.
2. Formaatti ei palvele tiedon hyödyntäjää.
3. Systemi houkuttaa vinoutumiin (raha).
4. Vaihtoehtoisesta tavasta toimia ei palkita.

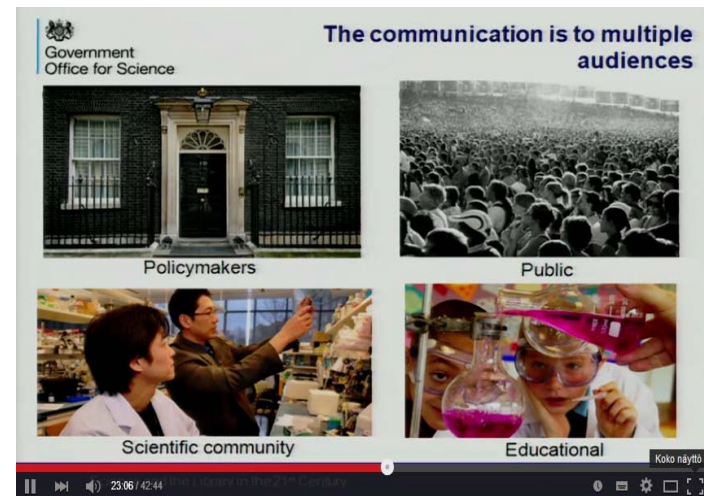
→ Julkisin varoin tehty tutkimus ei ole julkisesti käytettävissä. Tietoa ei voida hyödyntää.

Citizen science = tieto kuuluu kaikille

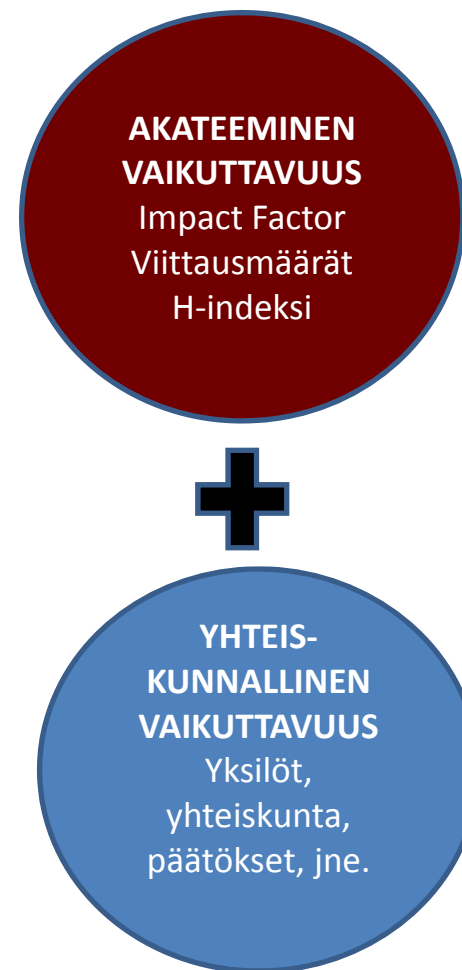
Tieteen perusolemus on olla avointa ja luoda hyvinvointia. Tieto on julkinen hyödyke. Yhä suurempi osa kansalaisista korkeasti koulutettuja.

Kehittyvien maiden tiedon tarve, yliopistojen ulkopuolella toimivat tutkijat, virkamiehet, jne.

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus, sosiaalinen vaikuttavuus = Tutkimuksen ”todellinen” vaikuttavuus

Paransiko palveluita tai yrityselämää?
Aiheuttiko keskustelua?
Vaikuttiko yhteiskunnan kehittämiseen?

UUTTA: JYXissä nyt myös some
-keskustelua seuraavaa altmetriikka!

Tutkija hyötyy. Yliopisto hyötyy. Avoimuus ON kilpailuetu.

Helppo tapa nostaa ranking-sijoituksia.
Juuri nyt – ei kauan – Jyväskylällä
olisi mahdollisuus ottaa maine-etua
ja olla avoimen julkaisemisen
edelläkävijä.

Jyväskylän yliopiston sijoitus kansainvälisillä rankinglistoilla

	2010	2011	2012	2013	2014
ARWU, Shanghai	401–500	401–500	401–500	401–500	
QS World University Rankings	303	310	309	299	318
World University Rankings			351–400	351–400	301–350
Times Higher Education World Universities Rankings					434
					496

Yliopiston sijoitus

	2012	2013	2014
Yliopisto ja fysiikan laitos	51–100	51–100	51–100
	101–150	101–150	101–150
			151–200

JYVÄSKYLÄ JY maailman 300 parhaan joukossa jälleen

Jyväskylän yliopisto on säilyttänyt paikkansa maailman 300 parhaan yliopiston tunnustuksessa vuosittaisessa brittiläisessä yliopistoverailussa (QS World University Rankings). Yliopisto sijoittui uudessa vertailussa sijalle 319, kun vuoden 2014 sijoitus oli 318. Jo pelkkä listalle pääsy on

saavutus, sillä mukaan on valittu vain 891 yliopistoa. Listauksessa suurin merkitys on akateemisella vertaisarviointilla, jonka painoarvo on 40 prosenttia. Lisäksi on huomioitu työnantaja-arviointi, opiskelijoiden ja opetushenkilöstön suhdeluku, tieteellisten julkaisujen viittausten määrä ja tutkimushenkilökunnan suhdeluku, sekä kansainvälisen henkilöstön osuus koko henkilökunnasta ja kansainvälisten opiskelijoiden osuus opiskelijoista.

kohensivat
...tavoitus ja tutkimuksen taso. Jyväskylän yliopiston fysiikan laitoksen muissa erityisissä yhteistyömuissa muassa huikkasällydytimestä (kovassa), NTU:n mukaan maailman paras fysiikan laitos on Yhdysvaltoissa Berkeleyn yliopistossa. Global Universities -maailman mukaan kolme parasta yliopistoa taas ovat yhdysvaltalaiset Harvard, MIT ja Berkeley.

Suomi rinnakkais- tallentamisen mallimaaksi -hanke

OKM:n Avoin tiede ja tutkimus -hankkeen hanke. Yhteistyössä Itä-Suomen yliopiston kanssa. OKM-rahoitus 98 400 € /yo. Myös muita ATT-osahankkeita: Hanken, Aalto, TY, SEAMK; lisäksi TAJU-hanke (KK). OKM jakanut yht. 1 milj. euroa OA-asiaan. Toteutus 1.6.2015-31.12.2016.

**AVOIN TIEDE
JA TUTKIMUS**

*"Suomi avoimen
tieteen huipulla vuonna 2017".*

Myös data.

Hankkeen tavoitteet

1. Luoda malli rinnakkaistallentamisen prosesseista.
2. Luoda malli organisaatiokohtaisista keskitetyistä avoimen tieteen palveluista.
3. Yhdistää tutkimustiedon raportointi ja rinnakkaistallentaminen yhtenäiseksi prosessiksi.
4. Tutkia palkitsemismuotoja.

HUOM!

**JY:ssä on tämä malli jo.
TUTKA-prosessi.**

**Olennaista on kysyä
mikä estää tutkijoita
toteuttamasta sitä?**

Iso-Britannia teki sen jo: vuoden 2020 arviointiin vain avoimet julkaisut

Research Excellence Framework (REF)
Laadun arviointijärjestelmä. Joka 6. vuosi.
Löydyttävä joko **instituution omasta** tai
alakohtaisesta arkistosta.
Tallennettava arkistoon heti, kun
hyväksytty. Avoimeksi heti, kun
kustantajan linjaus sallii.

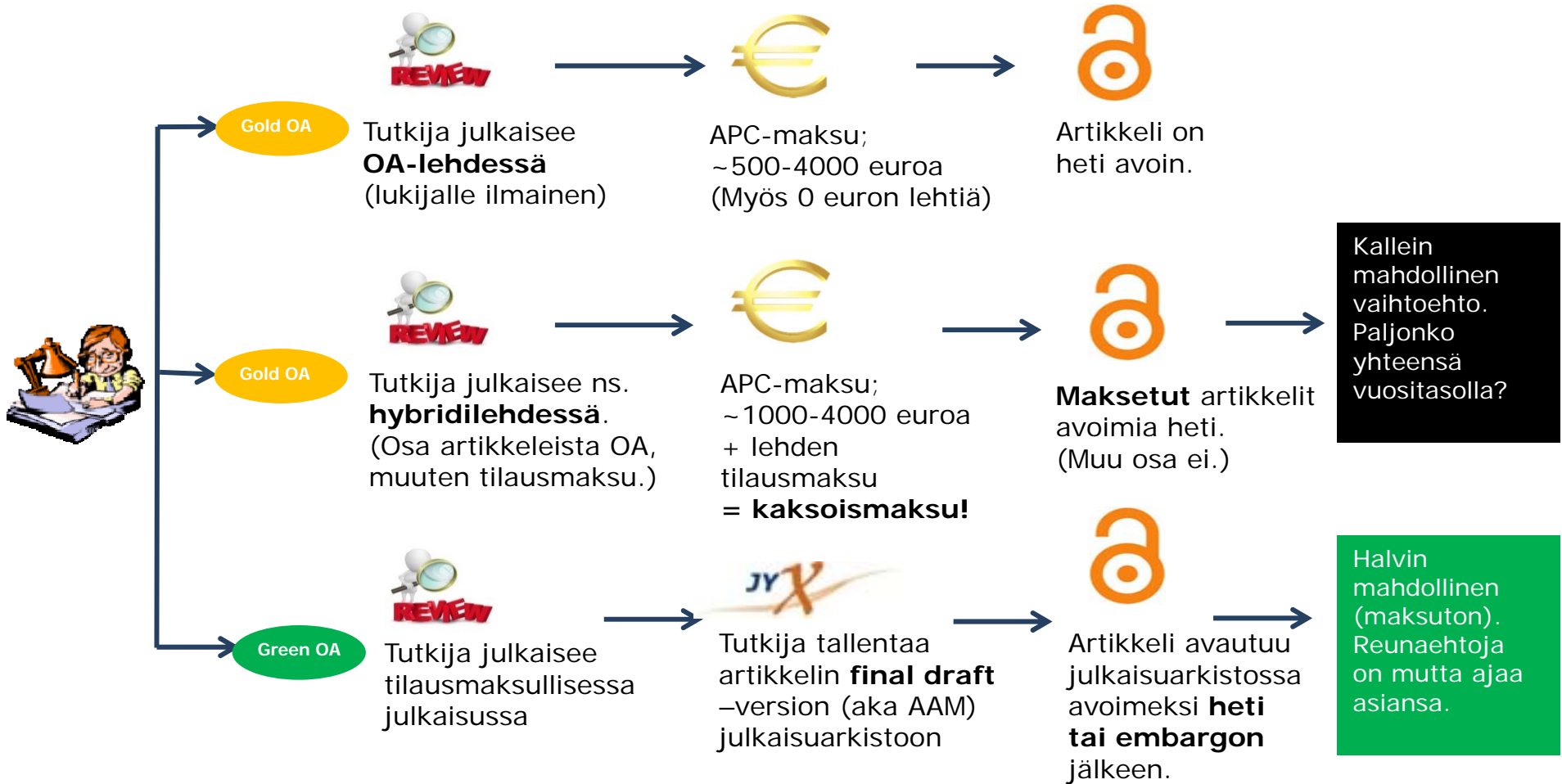

Iso-Britannia:

Avoimuus koskee nyt kaikkia.
Avoimuus ei ole enää vapaaehtoista.
Avoimuus on tiedekeskustelun keskiössä.
Avoimuutta ei voi enää siirtää
tuonnemmaksi.
Julkaisuarkistojen määrä tulee kasvamaan.
Tulee vaikuttaman myös Suomen linjaan.

Avoimen julkaisemisen vaihtoehdot

Hybridi-julkaisemiseen ei edes saisi olla varaa. Tutkijat etääntyneet kokonaiskustannuksista.

Kustantajien unelmamalli:

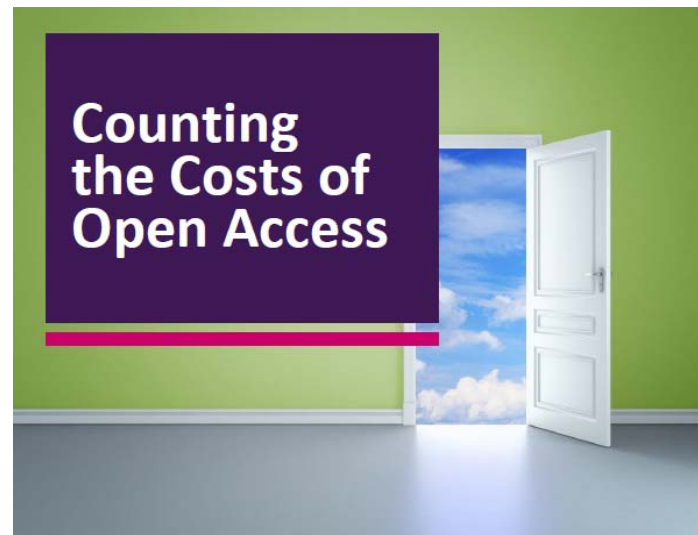
Lehden tilausmaksu

+ APC-maksut

= Double-dipping

Maksuja hankala seurata. Avoimuutta ei aina selvästi merkitä. Lisää epätasa-arvoa.

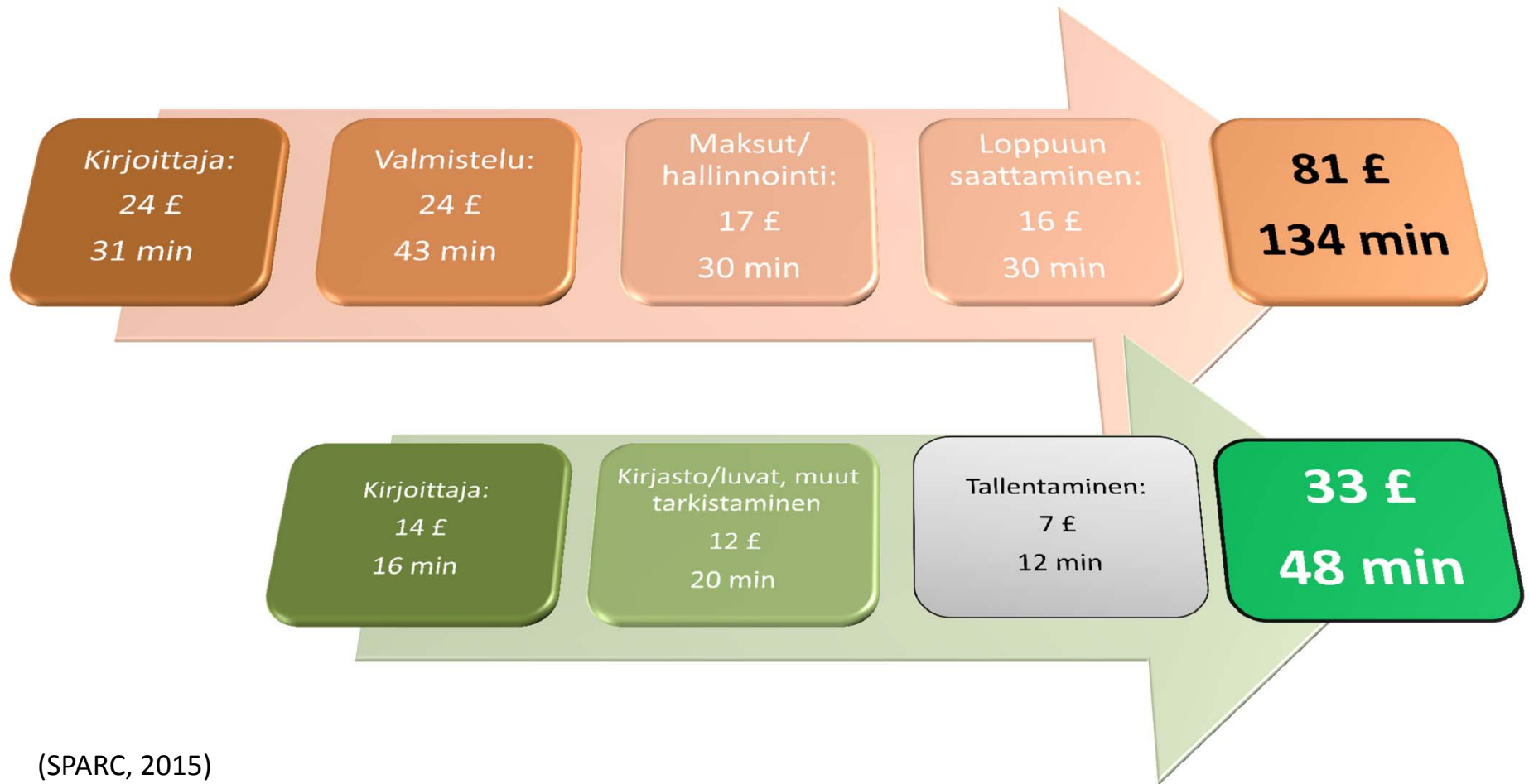
23.10.2015

Iso-Britanniassa yksistään Elsevierille ja Wileyille on (2012-2014) maksettu noin 2 miljoonan edestä APC-maksuja 55 eri institutuutiosta.

Briteissä tehtiin v. 2012 kansallinen linjaus, ns. Finch report, missä Golden OA -vaihtoehtoa suositeltiin ensisijaisena OA-reittinä.
(Source: RCUK, 2015)

Kustannukset/artikkeli Golden vs. Green

(SPARC, 2015)

Rinnakkaistallentaminen halvin ja helpoin. Yliopiston oma julkaisu- arkisto tai alan arkisto.

Jyväskylän yliopistossa JYX.

Pysyvä tunniste, pitkäaikaissäilytys.

Lähes 80 % kustantajista sallii.

Huom. Ei ResearchGate ja Academia.edu;
eivät täytä kriteereitä.

Rinnakkaistalletettujen
artikkelien latausten kehitys
JYXissä

2012: 1148 latausta/kk

2013: 2113 latausta/kk

2014: 6060 latausta/kk

2015: 10143 latausta/kk

Korkea Jufo-taso ei poissulje mahdollisuutta maksuttomaan avoimuuteen

Embargo ei ole este, embargo on hidaste.
Embargon voi "kiertää"; ns. tieteellinen
kommunikaatio sallittua. Final draft
sisällöllisesti lopullisen veroinen.

Artikkelit, joissa on embargo keräävät
embargosta huolimatta paljon viittauksia
(Laakso & Björk, 2013).

(Ehkä tämä esityksen
tärkein viesti)

Temppu ja miten se tehdään = JY:ssä helpoin mahdollinen

Lähetä artikkelien Final draft -versiot kirjastoon.
= AAM, Author's Accepted Manuscript

Ei muuta.

Tiedostot voi lähettää
TUTKA-ilmoituksen yhteydessä (uudet)
tai osoitteeseen
tutka-publications@jyu.fi
(vanhempien artikkelien tiedostot)

Julkaisutietojen ilmoittaminen TUTKA-rekisteriin

Julkaisutiedot kirjataan TUTKA-rekisteriin keskitetysti kirjaston kautta.

Lähetä julkaisu kirjastoon PDF-tiedostona - TAI täytä lomakkeelle julkaisun tarkat tiedot. Määrittele myös julkaisutyyppi, julkaisun tieteenala ja JY-tekijöiden oppiaineet. Liitteestä selviäviä tietoja ei tarvitse lomakkeella toistaa.

Mikäli valmista PDF-versiota ei ole saatavissa, voit skannata julkaisun soveltuvin osin. (Kokoomateosartikkeleista tarvitaan myös emojulkaisun nimiösivu, nimiösivun takasivu ja sisällysluettelo.)

Liitä mukaan myös julkaisun ns. final draft -versio. Tämä avointa rinnakkaistallentamista varten. Huom. Kirjasto tarkastaa kustantajaluvat. Rinnakkaistallentaminen parantaa merkittävästi julkaisun näkyvyyttä/saatavuutta - ja siten mahdollista vaikuttavuutta. Ks. myös [Rehtorin OA-linjaukset 12.12.2014](#).

Ilmoittajan sähköpostiosoite ■

Julkaisu PDF-tiedostona tai skannatut sivut (Max. 20 Mt)

 Browse...

Artikkelin final draft -versio (Max. 20 Mt)

 Browse...

DOI-tunniste / verkko-osoite / arXiv-, tms. osoite, jossa julkaisu on saatavana

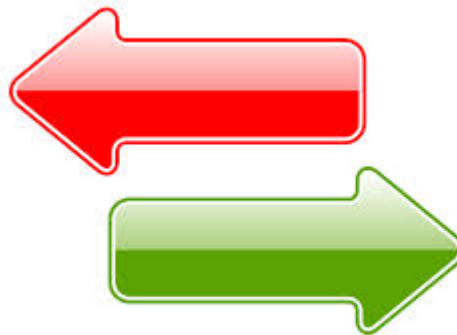
Tutkijoita yllättävän vaikea motivoida tallentamiseen

Alettu kokea lisätyönä (?)
Tiedotuksen pirstaleisuus.
Väärät käsitykset maksullisuudesta.
Väärät käsitykset luvallisuudesta.
Tilanne muuttumassa kansallisten
linjausten (mandaattien) myötä.
Infrastruktuuria ja tukipalveluita
kehitettävä.

Tiedejulkaisemisen tulevaisuus: kumpi valta voittaa?

Kustantajien linjat
tiukentuvat?
Embargo-ajat pitenevät?
Kustantajien pyrkimys ottaa
tutkimus-prosessista
entistä suurempi osa
– myös data.

Megalehdet ; PLoS ONE,
Open Library of Humanities.
Yliopistojen oma
julkaiseminen.
Uudenlaiset rahoitusmallit.
Kansalliset kustantajien
kanssa tehdyt mallit;
mm. Elsevier-boikotti.

”Ei kannata käyttää energiaa vanhan järjestelmän vastaan taistelemiseen, vaan alkaa vain itse toimia uudella tavalla.”

- **Realiteetti** on, että kaikkia julkaisuja emme avoimiksi rinnakkaistallennusmenetelmällä saa.
- Kotimaiset lehdet ovat isoja ulkomaisia artikkeleita harvalupaisempia (mikä ymmärrettävää).
- Kuitenkin **valtaosa lehdistä sallii** avoimen, maksuttoman rinnakkaistallentamisen.
- Huom. JYX on parempi tallennuspaikka kuin akateemiset verkostot (pysyvä, OKM:n hyväksymä)
- Embargo ei ole este.
- Versiovaatimus (final draft) ei ole este.
- Tehdään se, mikä voidaan:
etsi omien artikkeliesi draft-versiot ja lähetä ne kirjastoon
- tutka-publications@jyu.fi

Kiitos!

Lisätietoja:
<http://openaccess.jyu.fi/>

Julkaisupäällikkö Pekka Olsbo, pekka.olsbo@jyu.fi
Informaatikko Irene Ylönen, irene.ylonen@jyu.fi (JYX)
Suunnittelija Timo Hautala, timo.hautala@jyu.fi (OA-hanke, JYX)
Informaatikko Marja-Leena Harjuniemi, mharjuni@jyu.fi (TUTKA, JYX)

Lähteitä

The Reckoning: An Analysis of Wellcome Trust Open Access Spend 2013 – 14 (3 March 2015)

<http://blog.wellcome.ac.uk/2015/03/03/the-reckoning-an-analysis-of-wellcome-trust-open-access-spend-2013-14;>

Review of the implementation of the RCUK Policy on Open Access (March 2015)

<http://www.rcuk.ac.uk/RCUK-prod/assets/documents/documents/Openaccessreport.pdf>

Publishers share £10m in APC payments', Times Higher Education (16 April 2015)

<https://www.timeshighereducation.co.uk/news/publishers-share-10m-in-apc-payments/2019685.article>

London Higher; Sparc Europe (2015). *Counting the Costs of Open Access : the Estimated Cost to UK Research Organisations of Achieving Compliance with Open Access Mandates in 2013/2014*. Report prepared by Research Consulting.

<http://microblogging.infodocs.eu/wp-content/uploads/2014/11/Research-Consulting-Counting-the-Costs-of-OA-Final.pdf>

Laakso, M. and Björk, B.-C. (2013), Delayed open access: An overlooked high-impact category of openly available scientific literature. *J. Am. Soc. Inf. Sci.*, 64: 1323–1329. doi: [10.1002/asi.22856](https://doi.org/10.1002/asi.22856)

[Dutch universities start their Elsevier boycott plan.](#)

VSNU [Newsletter, Nr. 8, 2.7.2015.](#)